

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R .

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Elena P. Marinescu cu Ecaterina C. Hanomolu și altul.*— Sp. C. Mihai cu Radu I. Negoită.

Curtea de apel din București, secțiunea I: Al. Săbăreanu cu N. Dumitrescu.— *Observație de d-l D. Alexandresco.*

Tribunalul județului Vaslui: Herșcu Meer cu Moritz Löbel.

Note și discuțiuni, de d-l I. Dimancea.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 7 Aprilie 1909

Președinta d-lui M. Iulian, consilier

Elena P. Marinescu cu Ecaterina C. Hanomolu și altul

TESTAMENT OLOGRAF. — CONDIȚIUNI DE VALIDITATE. — LIPSA SCRIERII TESTATORULUI. — ACȚIUNE ÎN REVENDICARE. — RESPINGERE. — ART. 859 CODUL CIVIL.

VERIFICARE DE SCRIPTE. — DREPTUL JUDECĂTORILOR DE A FACE EI ÎNSUȘI VERIFICAREA. — ACTE DE COMPARAȚIE. — EXPERTI. — DISPOZIȚIE FACULTATIVĂ. — ART. 171 PR. CIVILĂ.

1° După art. 859 codul civil, testamentul olograf trebuie să fie scris în totul, datat și semnat de testator. Prin urmare, când instanța de fond constată că testamentul ce i se prezintă este scris de o altă mână decât aceea care l-a scris, un asemenea testament nu poate valoră ca testament olograf și nu poate servi de bază unei acțiuni de revendicare.

2° Prin art. 171 pr. civilă se prevede că, dacă nu este loc la judecată penală, judecătorii vor procedea la comparația scriptelor și vor hotărî asupra primirii și respingerei actului, după ce vor asculta apărările părților.

Prin urmare, când instanța de fond a procedat la verificarea scriptelor, pe baza actelor de comparație depuse de parte, și a hotărît respingerea actului a cărui verificare se ceruse, nu se poate susține că prin această procedură instanța de fond a dat o hotărîre nemotivată, de oarece ea este în drept să procedeze singură la verificare.

3° Admiterea experților pentru verificarea scriptelor este facultativă pentru judecători, întrucât ei sunt în drept a face singuri o asemenea verificare.

No. 146.— Respins, ca nefondat, recursul făcut de Elena P. Marinescu, contra deciziunii Curții de apel din București, secțiunea II, No. 80 din 1905, dată în proces cu Ecaterina C. Hanomolu și altul.

S'au ascultat: d-l avocat P. Borș, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat C. Ștefănescu-Priboi, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate:

«Exces de putere. Adversarele mele au declarat că deneagă iscălitura și chiar scrierea răposatului R. Marinescu din testamentul său olograf, din 25 Februarie 1879, exibat de mine, și în virtutea căruia îmi susțineam acțiunea în revendicare făcută în contră-le și care a făcut obiectul procesului în chestiune. Ele cereau să li se admită proba testimonială, a dovedi această declarațiune, iar eu am invocat expertiza, ca adevăratul mijloc de probațiune, producând deocamdată în acest scop, ca acte de comparațiune, două documente, unul de închiriere și altul de vânzare de ale defunctului. Aceasta se petrece în ziua de 25 Aprilie 1905. Curtea, fără altceva, declară desbaterile închise și amână pentru a treia zi, 27 Aprilie, pronunțarea, când, pe motiv că însăși Curtea a expertizat, îmi respinge apelul. a) Surprinderea a fost enormă, dar și nedreptatea făcută nu mai puțină. Înainte de orice, instanța de fond eră sezisată de mijloace doveditoare făcute și cerute de părți, potrivit art. 168 pr. civilă, asupra cărora eră datoare să se pronunțe, admitându-le în tot sau în parte, sau înlăturându-le cu deplină facultate. Ea însă

a înlăturat aceste cereri, fără cuvintele pentru ce înțelege a face așa, fapt și procedare care dă hotărârii sale caracterul unei hotărâri nemotivate, căci omite a se pronunța asupra unor cereri substanțiale și decisive în cauză. b) In al doilea rând, deși nu contestăm instanței de fond facultatea ce are în sensul art. 171 pr. civilă (în fostul cod de procedură civilă 179) de a face ea însăși expertizarea unui act, totuși în sensul acestui articol, combinat cu art. 182 pr. civilă și din întreaga economie a capitolului relativ la verificarea de scripte, reese că mai întâiu cată a se da părților cuvântul în fond, concluziunile lor fiind absolut indispensabile, că trebuie să se facă în instanță publică instrucțiunea civilă a cauzei, adică verificarea preparatorie și probatorie a scriptelor, și numai în urma tuturor acestora vine rolul judecătorului în camera de consiliu a deliberă și apoi a se pronunța în public.

«Procedura Curței este făcută prin exces de putere, căci s'a suprimat și apărarea părților în fondul verificărei, cum și instrucțiunii civile preparatorie a verificărei».

Având în vedere deciziunea supusă recursului, din care se constată că Elena P. Marinescu, recurenta de azi, a intentat acțiune, la tribunalul Ilfov, în revendicare a unui imobil aflat în posesiunea intimitei Ecat. Hanomolu, și neprezentându-se la tribunal, acțiunea i-a fost respinsă; a făcut apel, și înaintea Curței a prezentat un testament olograf al defunctului R. Marinescu, în dovedirea drepturilor sale de proprietate;

Că, intimitele de azi au invocat ca mijloc de apărare, că acel testament nu este scris și subscris de defunctul R. Marinescu, ci de o altă persoană, și a cerut proba cu martori spre a dovedi acest fapt;

Că, recurenta a susținut, la rândul său, că testamentul ce a prezentat este scris și subscris de defunct, și a cerut facerea unei expertize, spre a verifica acest fapt, depunând în același timp pe masa Curței testamentul în chestiune, împreună cu un contract de închiriere și altul de vânzare;

Că, Curtea de apel, după ce a constatat, prin oșebit proces-verbal, starea materială a acestor acte, a declarat debaterile închise și a amânat pronunțarea deciziunii pentru a examina actele depuse;

Considerând că Curtea de apel, prin deciziunea supusă recursului, verificând scrierea din testament cu subscrierea testatorului, atât în testament cât și în actele depuse de apelantă ca acte de comparație, constată că conținutul testamentului este scris de altă mână decât cea care l-a subscris, și că prin urmare testamentul nu este valabil, conform art. 859 codul civil, care cere ca testamentul olograf să fie scris în totul, datat și subsemnat de mâna testatorului, și în consecință respinge acțiunea recurentei ca nefondată;

Considerând că din toate acestea rezultă că în cazul de față nu este vorba de o înscriere în falș, ci de o verificare a scripturii;

Considerând că art. 171 pr. civilă prevede că, dacă nu este loc la judecată penală, judecătorii vor procede la comparația scripturilor și vor hotări asupra primirei și respingerei actului după ce vor ascultă apărările părților;

Considerând că în speță instanța de fond a procedat

la comparația scripturilor pe baza actelor de comparație depuse de însăși recurenta, după ce dânsa a fost ascultată în apărarea sa, și a hotărât respingerea actului a cărui verificare se ceruse;

Considerând că prin acest mod de a judecă nu se poate susține că Curtea de apel a dat o hotărâre nemotivată, de oarece instanța de apel este în drept să procedeze singură la verificarea scripturilor, iar cererea de a se admite facerea unei expertize de către experți speciali, este facultativă pentru instanța de fond, care poate să respingă o asemenea cerere, și să procedeze ea singură la verificarea scripturilor;

Că, în speță, cererea făcută de recurentă de a se numi un expert, este respinsă în mod implicit de Curte prin aceea că procedează ea însăși la verificarea scripturilor;

Considerând că nici din al doilea punct de vedere motivul de casare nu este fondat, de oarece Curtea a hotărât respingerea actului invocat de recurentă, după ce a ascultat apărările sale, și după ce a verificat scrierile din testament cu scrierile din actele prevăzute de recurentă, ca acte de comparație;

Că, deci, din ambele puncte de vedere motivul de casare este nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

Audiența dela 17 Februarie 1909

Președința d-lui M. Iulian, consilier

Sp. C. Mihai cu Radu I. Negoită

PRESCRIPTIUNEA ACHIZITIVĂ.— MIJLOC DE DOBÂNDIRE AL PROPRIETĂȚII.— TITLU DE PROPRIETATE.— ART. 1837 ȘI 1890 CODUL CIVIL.

Din cuprinsul dispozițiilor art 1837 și 1890 codul civil, rezultă că prescripțiunea achizitivă este un mijloc de a dobândi proprietatea, și odată ce este îndeplinită această prescripțiune, ea constituie un adevărat titlu de proprietate, care poate fi invocat în dovedirea unei acțiuni în revendicare.

Astfel, tribunalul care respinge mijlocul de dovedire al acțiunii bazat pe prescripțiunea de 30 de ani, comite un vădit exces de putere și o violare a citatelor texte de lege.

No. 79.— Casată, în urma recursului făcut de Sp. C. Mihai, sentința tribunalului Buzău, cu No. 485 din 1905, dată în proces cu Radu I. Negoită.

S'au ascultat: d-l avocat Gr. Zane, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat G. C. Barozi, în combateri.

Curtea, deliberând:

Asupra motivului I de casare:

«Exces de putere și violarea art. 1837, 1846 și 1890 codul civil, de oarece atât la judecătorie cât și la tribunal, ca instanță de apel, am invocat ca titlu de proprietate lunga prescripție, cerând proba testimonială ca să dovedesc această lungă prescripție; or, atât ju-

decătorie cât și tribunalul Buzău, respingându-mi această cerere, a violat articolele de lege mai sus menționate, comițând un exces de putere».

Având în vedere sentința supusă recursului, din care se constată că recurentul de azi Spiridon Costache Mihai, a intentat în contra intimatului Radu Ion Negoită acțiune în revendicarea a două pogoane loc, situat în comuna Băcați, ce i se cuvine ca moștenire dela decedatul său părinte Costache Mihai, și pe care loc pârâțul l'a cotropit și l' stăpânește fără nici un drept;

Că recurentul spre dovedirea acestei acțiuni a susținut dinaintea tribunalului că dânsul ca moștenitor al tatălui său C. Mihai, care a stăpânit pământul în litigiu mai mult de 30 de ani, are câștigată proprietatea acestui pământ prin prescripțiune, cerând să dovedească prin martori această prescripțiune;

Că, tribunalul, pe motiv că recurentul n'a produs niciun act scris cu care să și dovedească dreptul de proprietate, a respins acțiunea în revendicare ca neîntemeiată;

Considerând că din dispozițiunile art. 1847 și 1890 codul civil, rezultă că prescripțiunea achizitivă este un mijloc de a dobândi proprietatea; că odată ce este împlinită această prescripțiune, ea constituie un adevărat titlu de proprietate, care poate fi invocat în dovedirea unei acțiuni în revendicare;

Considerând că astfel fiind, tribunalul numai prin violarea sus citatelor texte de lege și comițând un invederat exces de putere, a respins mijlocul bazat pe prescripțiunea de 30 de ani, invocat de recurent în dovedirea acțiunii în revendicare ce face obiectul procesului de față;

Că prin urmare, sus arătatul mijloc de casare se găsește întemeiat.

Pentru aceste motive, fără a mai discuta al 2-lea motiv de casare, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 26 Martie 1909

Președinta d-lui Sc. Popescu, prim-președinte

Alex. Săbăreanu cu N. Dumitrescu

EMBATIC.— SĂDIRI DE VIȚĂ.— DISTRUGERE PRIN FILOXERĂ.— NEPLATA DIJMEI.— DACĂ PROPRIETARUL POATE RECLAMA TERENUL SĂU.— CONVENȚIUNI.— PRINCIPII GENERALE.— ART. 5 DIN CAP. V CODUL CARAGEA.

Dispozițiunile art. 5 din capitolul «pentru sădiri și clădiri» din codul Caragea, potrivit căroră, când sădirea va fi o zidire sau va arde sau se va dărâma cu totul, să rămâe slobod terenul în mâinile stăpânului său, de nu va fi fost mai dinainte tocmeală cum să se urmeze în această privință, nu se pot aplica și la cazul când pe locul dat în embatic a fost sădită o vie care a fost distrusă de filoxeră, caz pentru care neexistând nici o altă dispoziție în co-

dul Caragea, urmează a se aplica principiile generale cari guvernează materia convențiilor.

Astfel, când unei persoane i s'a pus la dispoziție un număr de pogoane, în scopul de a sădi viță, dând din producția anuală o dijmă anumită proprietarului terenului, în caz de distrugerea viei prin filoxeră, i se va putea acorda un termen de trei ani, necesar ca via replantată să producă rod, pentru a plăti dijma la care s'a obligat.

No. 117. — Al. Săbăreanu a făcut apel în contra sentinței tribunalului Prahova, secția I, No. 302 din 1906, dată în proces cu N. Dumitrescu.

S'au ascultat: d-l avocat Mitu Ștefănescu, în desvoltarea motivelor de apel; d-l avocat Teodorini, în combateri.

Curtea,

Având în vedere apelul îndreptat de Al. I. Săbăreanu, contra sentinței tribunalului Prahova, secția II, No. 302 din 1906, sentință prin care s'a respins acțiunea lui Săbăreanu contra lui Nae Dumitrescu, pentru rezilierea embaticului ce acesta din urmă exereită asupra unei vie situate pe moșia sa, și pentru obligarea de a i se lăsa în deplină proprietate o întindere de nouă pogoane mici pământ sădit cu vie, din comuna Măgurelele, supus embaticului;

Având în vedere că, după cum rezultă din debateri, Nae Dumitrescu, încă din vechime, prin moștenire dela autorii săi, stăpânește pe moșia Măgurele, astăzi proprietatea d-lui Săbăreanu, o vie, în întindere ca nouă pogoane mici, vie ce eră supusă embaticului în natură de 5% către proprietar; că, de un timp aproximativ de 20 ani, această vie fiind distrusă de filoxeră, nu s'a mai plătit dijma în natură și nici nu s'a replantat;

Având în vedere că, pentru a susține rezilierea embaticului și delăsarea în stăpânirea și proprietatea sa a celor nouă pogoane mici de teren, Săbăreanu se întemeiază pe dispozițiunea art. 1—5 dela cap. V «pentru sădiri și clădiri» din codul Caragea;

Având în vedere că art. 4 din acest capitol spune: «când stăpânul clădirei sau al sădirei nu va plăti în trei ani, ceea ce s'a tocmit a da, să se tragă la judecată și după ce-i va da judecata soroc de 6 luni și iarăș nu va plăti, atunci să se prețuiască lucrul cel sădit în starea ce se va găsi, și să-l rescumpere stăpânul locului, iar clăditorul să se izgonească», iar art. 5 zice: «când sădirea va fi zidire și va arde sau se va dărâma cu totul, atunci de nu va fi fost mai d'înainte tocmit cum să se urmeze, să rămâe locul slobod în stăpânirea stăpânului său»;

Având în vedere că art. 4 prevede cazul când săditorul nu plătește timp de trei ani ceea ce eră obligat a da, deși sădirea există, caz ce nu este sâmuitor cu cel ce face obiectul procesului, căci de către Săbăreanu se susține că via supusă embaticului este cu totul distrusă, și deci cere aplicarea dispozițiilor din art. 5;

Având în vedere că art. 5 următor nu prevede cazul distrugerii sădinei, ci numai cazul distrugerii clădirei, căci el zice: «când sădirea va fi zidărie», deci, dispoziția acestui articol, ca locul să rămâe slobod în stăpânirea stăpânului său, nu se poate aplica speciei ce ne preocupă;

Având în vedere că dispozițiunile codului Caragea, neputând a sluji pentru curmarea litigiului, judecata trebuie să se conforme principiilor generale în materie de convențiuni;

Având în vedere că, în speța ce ne preocupă, este necontestat de părți că, încă din vechime, proprietarul moșiei Măgurele, autorul lui Săbăreanu, a convenit a lăsa în stăpânirea și posesiunea autorilor lui N. Dumitrescu, o porțiune de pământ de 9 pogoane mici de pe moșia sa, cu condițiune ca aceștia să sădească cu viță și să plătească ca redevență anuală 5% din producția anuală a acelei vii; că, această alcătuire s'a observat până acum aproape 20 ani, când via a fost complet distrusă de filoxeră;

Având în vedere că această întâmplare nenorocită și cu totul fortuită, a pus în imposibilitate pe Nae Dumitrescu a mai îndeplini obligațiunea sa de a da dijma de 5%, pentru că via a fost cu totul neproductivă;

Având în vedere, însă, că această întâmplare a distrugerii viței prin filoxeră, nu poate însă priva pe proprietar de dreptul său și de avantajul ce-și stipulase prin convențiunea făcută cu autorii pârâtului, pe cât timp celalt contravenient are folosința pământului;

Având în vedere că Săbăreanu nu primește a i se da pentru folosința locului, o sumă în bani care ar corespunde cu arenda locului, ci cere a i se plăti, sau dijma de 5% în natură, sau, în caz de neplată, să fie posesorul locului izgonit și să reintre el în proprietatea pământului dat cu embatic;

Având în vedere că, astfel fiind, Nae Dumitrescu, nefiind până acum pus în întârziere de a-și executa obligația conform convențiunii originale, este just și echitabil, înainte de a depozeda pe actualul stăpânitor de folosința pământului în litigiu, ca judecata să-i dea timpul necesar pentru a-și exercită obligațiunea conform cerinței proprietarului;

Având în vedere că îndeplinirea acestei obligațiuni nu este imposibilă, ci numai cere un răgaz pentru a face ca via astăzi distrusă să fie replantată și să fie producătoare de rod;

Având în vedere că este știut că, pensru ca o vie să înceapă a da rod, ea trebuie să aibă vârsta de trei ani;

Având în vedere că însuș Săbăreanu, în concluziunile sale, și în subsidiar, cere, ca în caz când Curtea ar crede că desființarea embaticului trebuie subordonată acordării unui termen, pentru replantarea viei, acest termen să fie acel prevăzut de art. 10 dela cap. VI al codului Caragea, intitulat «pentru clacă», care zice: «când clacășul va lăsa via sa nelucrată în trei ani, să se tragă la

judecată, și atunci, dându-i judecata încă un an soroc, de nu o va lucra și în acel an, să o piarză și să o ia stăpânul»;

Având în vedere că, în specia ce ne preocupă, nu este vorba de o vie nelucrată, ci de o vie distrusă cu desăvârșire, așa după cum se constată din procesul-verbal al judecătorului delegat cu facerea anchetei la fața locului, și din arătările martorilor ascultați, și deci nu poate fi vorba de un termen de un an, care poate fi suficient atunci când via a fost lăsată paragină, dar niciodată când se replantează din nou;

Având în vedere toate aceste considerente, Curtea acordă lui Nae Dumitrescu un termen de trei ani, pentru a replantă via pe locul stăpânit de el cu embatic din comuna Măgurele, și deci admite apelul lui Săbăreanu în partea sa subsidiară, reformând sentința tribunalului Prahova, secția I, No. 302 din 1906.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier M. Vidrașcu, admite, în parte, apelul.

Semnați: Sc. Popescu, Oscar N. Nicolescu, M. Vidrașcu,
M. Gr. Ciocărdia.

Observație. — Decizia Curței din București, ce publicăm astăzi, rezolvă în mod juridic o chestie importantă și chiar controversată, cu privire la bezman, emfiteoză sau embatic.

Este vorba, în specie, de art. 5, partea III, cap. V din codul Caragea, a cărui cuprindere este: «Când sădirea va fi zidire, și va arde, sau se va dărâma, atunci de nu va fi fost mai dinainte tocmit cum să se urmeze, să rămâe locul slobod în stăpânirea stăpânului său», ceea ce însemnează că contractul de embatic este reziliat sau desființat.

Ce se va întâmpla însă când bezmanul sau embaticul a fost constituit cu scopul ca pământul să servească la sădire de vii — și cele mai multe embaticuri au avut la noi, din capul locului, acest scop; — ce se va întâmpla când vița sădită va peri din cauza filoxerei? Această distrugere a lucrului aduce ea desființarea embaticului? Cu alte cuvinte, putem să aplicăm, în specie, la sădiri sau plantații, ceea ce legea zice în privința clădirei sau zidirei?

Se susține că textul suscitât, fiind aplicarea unui principiu general, trebuie să fie întins la toate cazurile în care lucrul este distrus cu desăvârșire, prin urmare și la ipoteza noastră ¹⁾.

1) Vezi G. Mandy, *Gr. judiciar*, No. 18 din 1909.— Trib. Dolj (Pagini juridice No. 20 din 1908), reformând o carte de judecată foarte juridică și bine motivată a judecăt. ocol. Băilești, publicată

Nu credem ca această părere să poată fi susținută cu succes. În adevăr, mai întâiu, este afară de îndoială, după cum, dealtmintrelea, o recunoaște însuș d-l Mandy, apărătorul convins al părerei adverse și dușmanul de moarte al embaticurilor, că codul Caragea n'a putut să se refere la cazul nostru, întrucât, din fericire, filoxera nu există pe atunci, această boală a viței lui Noe fiind un fruct al civilizațiunii moderne, dacă ne putem exprima astfel.

Apoi, textul legii, cum este redactat, vine în favoarea nenorociților bezmanari. În adevăr, textul suscitât nu zice: când zidăria va arde sau sădirea se va distruge...», ci zice: când sădirea, adică emfiteoza, va fi zidire, și va arde sau se va dărâma cu totul, etc...». Cuvintele *va arde sau se va dărâma*, ne dovedesc că legea a înțeles a vorbi numai de zidiri, căci o vie nu poate nici să ardă, nici să se dărâme; ea piere fie de batrânețe, fie de boală.

Dar se poate ca acest argument de text, care până la un punct oarecare își are valoarea sa, să fie taxat de slab, din cauză că codul Caragea nu are multă precizie în modul său de a se exprima; dovadă de aceasta este art. 1 tot din acest capitol, care zice: «*sădirea*», fără a adăoga «sau clădirea», după cum regulat trebuia să se exprime, odată ce traduce cuvântul emfiteoză, care se vede în textul grecesc, prin perifraza: clădirea sau sădirea, lucru ce se mai observă încăodată în art. 9, partea III, capit. II.

Dar ceea ce ne face și mai mult a nu împărtăși părerea amicului nostru, d-l G. Mandy, este că a aplică art. 5 la plantații, în specie la vii, ar însemna a nimici emfiteoza, căci ea se constituia fie pe vecie, fie pe un timp îndelungat. Or, o plantație putând, după diferite împrejurări, să dispară într'un timp relativ scurt, emfiteoza nu și-ar mai atinge scopul pentru care a fost înființată, adică cultivarea pământului. Textul suscitât fiind excepțional, nu-l putem întinde prin analogie la alte cazuri. Bezmannarul se va folosi deci de pământ înainte, rămânând ca el să-l replanteze în termenul ce i se va da de

și adnotată de noi în *Pagini juridice* din Craiova, No. 22 din 1908, pare a fi de aceeași opinie, însă din considerantele tribunalului se vede că suszisa carte de judecată a fost sacrificată mai mult prin interpretarea voinței părților, așa că această sentință nu poate servi de temei părerei d-lui Mandy.

judecători, și numai dacă, în acest termen, el nu-l va replantă, contractul va fi reziliat.

Aceste motive se găsesc foarte bine expuse într'ocarte de judecată a judecăt. ocol. Neajlov (Vlașca) cari, fiind prea lungi, regretăm de a nu le putea reproduce aci²⁾.

Binevoiască d-l Mandy a ceti și receti aceste considerente, emanate dela un biet ajutor de judecător dela țară (I. Poenaru-Bordea), uitat poate acolo de D-zeu și de oameni. Nu zicem că aceste motive îl vor convinge (*il n'est pire sourd que celui qui ne veut entendre*), dar este cu putință ca ele să facă să nască o umbră de îndoială în spiritul său.

D l Mandy își termină studiul său, dealtmintrelea interesant, prin următoarele cuvinte:

«Este adevărat că, față cu cele mai sus expuse, țaranul va perde, însă colectivitatea va câștiga, de oarece pământul va dobândi o utilitate mai mare și, în fine, se va vedea și sfârșitul unei stări de lucruri ce nu poate continua, adică desmembrarea proprietății. Epoca expedientelor s'a terminat; este deci timpul să intrăm în principiile sănătoase ale dreptului prin abrogarea dedublării proprietății».

Suntem și noi de aceeași părere; însă aceasta s'o facă legiuitorul, iar nu judecătorul!

Iași.

D. ALEXANDRESCO

2) Vezi *Cr. judiciar* No. 47 din 1904. Tot în acest sens s'a pronunțat tribunalul Buzău și Mehedinți, *Dreptul* 79 din 1907 și *Cr. judiciar* No. 33 din 1907. Sentința tribunalului Mehedinți reproduce în mare parte argumentarea strânsă a judecăt. ocol. Neajlov. Cpr. și judecăt. ocol. Băilești (Dolj), *Pagini juridice* No. 22 din 1908, pag. 169 (cu observ. noastră).

TRIBUNALUL JUDEȚULUI VASLUI

Audiența dela 18 Decembrie 1908

Președinta d-lui Al. N. Viforeanu, președinte

Herșcu Meer cu Moritz Löbel

SIMULAȚIUNE. — INSTRĂINAREA BUNULUI URMĂRIT. — CREDITOR. — DACĂ ARE ACȚIUNE ÎN DAUNE PENTRU REALIZAREA CREANȚEI SALE. — ART. 998 ȘI 1718 CODUL CIVIL.

Creditorul care susține că înstrăinarea consimțită de debitorul său, precum și înstrăinările subsecvente sunt simulate și făcute în scopul de a strage lucrul urmăririi creditorilor, nu poate uză decât de acțiunea în simulațiune, care se întemeiază pe art. 1718 codul civil, după care toate bunurile debitorului răspund pentru datoriile sale, pentru a se constată că bunul n'a fost în realitate înstrăinat și că aparține debitorului, iar nu și acțiunea în-

temeiată pe art. 998 codul civil, care stabilește numai responsabilitatea ce rezultă dintr'un fapt ilicit și dăunător, comis cu intențiune și care din punct de vedere juridic constituie un delict civil.

Astfel, din moment ce un creditor își poate realiza creanța sa, dovedind simulațiunea, exercitarea acțiunii în simulațiune este posibilă și exclude intențiunea unei acțiuni în daune întemeiată pe art. 998 codul civil.

Tribunalul,

Având în vedere că Herșcu Meer, comerciant, domiciliat în orașul Vaslui, prin petiția înregistrată la No. 16263 din 1908, a făcut apel contra cărței de judecată No. 277 din 1908 a judecătoriei rurale ocolul I Vaslui, prin care a fost obligat de a plăti lui Moritz Löbel suma de 1200 lei, cu titlu de daune, plus 30 lei cheltueli de judecată;

Având în vedere că Moritz Löbel a chemat pe Herșcu Meer în judecată pentru a-i plăti suma de mai sus, pentru următoarele motive: Moritz Löbel este creditorul succesiunii defunctului Alecu Boțoianu cu suma de 1000 lei, după cum se constată prin cartea de judecată No. 333 din 1908, investită cu titlu executor No. 11 din 1908, a judecătoriei ocolului Vaslui; că Alecu Boțoianu, pentru a împiedica realizarea creanțelor creditorilor săi, a încheiat cu Herșcu Meer un act de vânzare simulat, autentificat de tribunalul Vaslui la No. 66 din 1907, prin care se constată vânzarea unei case situată în orașul Vaslui strada Domnească No. 293; că, după 6 luni, Herșcu Meer vinde casa lui Panaite Irimiade, cu prețul de 1000 lei, care, la rândul lui, o vinde Ecatherinei Emil Handoca, cu actul autentificat de tribunalul Vaslui sub No. 1114 din 1907, cu prețul de 600 lei; că aceste din urmă două acte sunt de asemenea simulate;

Având în vedere că apelantul, prin avocatul său, a susținut că acțiunea este neregulat făcută, de oarece mai întâi trebuie să se dovedească că actul de vânzare este simulat și apoi să se ceară daune;

Având în vedere că reclamantul își întemeiază acțiunea pe art. 998 codul civil;

Având în vedere că reclamantul a susținut că actele de vânzare a subachizitorilor sunt simulate; că acest fapt fiind dat, urmează a se examina dacă acțiunea în daune întemeiată pe art. 998 codul civil este admisibilă în principiu;

Având în vedere că art. 998 codul civil, stabilește responsabilitatea, care rezultă dintr'un fapt ilicit și dăunător comis cu intențiune, și care, din punct de vedere juridic, constituie un delict civil, din care se naște obligațiunea legală de a repară dauna cauzată;

Considerând că atunci când un creditor susține că înstrăinarea consimțită de debitorul său, pecum și înstrăinările subsecvente sunt simulate, făcute în scopul de a sus-

trage lucrul urmăririi creditorilor, nu poate uză decât de acțiunea în simulațiune, care se întemeiază pe art. 1718 codul civil, după care toate bunurile debitorului răspund pentru datoriile sale, pentru a se constată că bunul n'a fost în realitate înstrăinat și că aparține debitorului; că dacă bunul se află în patrimoniul debitorului, în specie în patrimoniul succesiunii vacante a defunctului Alecu Boțoianu, acțiunea în daune astfel cum a fost intențată nu este admisibilă, de oarece creditorul își poate realiza creanța sa, dovedind simulațiunea actelor de vânzare; că, în această ipoteză, exercitarea acțiunii în simulațiune este posibilă, ceea ce exclude posibilitatea exercitărei acțiunii în daune, întemeiată pe art. 998 c. civil; că, deci, acțiunea lui Moritz Löbel nefiind admisibilă în principiu, urmează a se admite în totul apelul și reformându-se cartea de judecată apelată, a se respinge acțiunea.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător de ședință, admite apelul, etc.

Semnați: Al. N. Viforeanu, D. Volanschi.

NOTE ȘI DISCUȚIUNI

Raport adresat d-lui Ministru de justiție de președintele tribunalului Ialomița, în ziua de 5 Decembrie 1908, cu No. 34105, cu privire la legea pentru organizarea magistraturii.

Conformându-ne ordinului d-voastră, No. 26153, primit în ziua de 22 Noembrie a. c., am onoare a vă aduce la cunoștință că proiectul de lege pentru reforma judecătorească, în concepțiunea lui fundamentală, răspunde nevoilor dovedite până acum și asigură o desăvârșită organizațiune a justiției, prin întinderea inamovibilității la toți magistrații; că, magistrații nu pot fi decât mulțumiți văzând că prin această lege se caută a li se statornici independența; că, trecând dela aceste principii generale, care împlinesc toate așteptările, la observațiunile de amănunțimi și aplicațiune, acest tribunal face următoarele propuneri:

Art. 7. Este nevoie a se înființa încă un post de judecător și dacă nu s'ar putea din punctul de vedere bugetar ca aceasta să se facă pentru toate tribunalele, cel puțin să se facă pentru tribunalele cu o singură secțiune, de oarece la aceste tribunale din doui judecători unul este numit judecător de instrucțiune, celalt rămâne a formă în toate zilele complectul și a fi însărcinat cu conducerea falimentelor, întrucât o asemenea însărcinare nu se poate da magistratului stagiar.

Lucrările la tribunalele cu o singură secțiune sunt mai numeroase decât la celelalte tribunale și chiar dacă nu ar fi, totuși le lipsește ușurarea pe care pot să o aibă acele tribunale, prin faptul repartizării proceselor mari între diferite secțiuni. Înărcinarea conducerii falimentelor, se dă numai la un judecător dela o secțiune, sau că este un judecător-sindic titular; iar lipsa judecătorilor

dela o secțiune se poate complectă cu înlesnire prin alt judecător dela celelalte secțiuni.

Sunt timpuri când președintele este ocupat cu alte lucrări: comisii de apel, facerea înscrierilor și rezolvarea contestațiilor în materie electorală, formare de liste provizorii electorale, liste definitive și distribuie de cărți electorale, în afară de însărcinările, pe care le are în timpul alegerilor; iar judecătorul de ședință fiind ocupat cu conducerea vreunui faliment în afară de tribunal, nu rămâne la tribunal decât judecătorul de instrucțiune. Acestuia îi va fi foarte greu a se ocupa de odată și de afacerile dela cabinetul său și de lucrările tribunalului și a judecă și procese. Mai mult încă, procesele penale în care judecătorul de instrucțiune a dat ordonanțe definitive, nu poate a le judecă și urmează a fi amânate.

Magistratul stagiar neavând dreptul a fi însărcinat nici cu conducerea falimentelor, nici a lua parte la judecarea proceselor, se lipsește tribunalului un judecător și mersul lucrărilor este mult împiedicat.

Azi judecătorul-supleant îndeplinind și funcțiunea de judecător-sindic, este silit foarte de multeori a lipsi dela tribunal pentru a pune pecetii pe averile falșilor, a face inventariile acelor averi, a le vinde, a răspunde la acțiunile ce i se intentează, mergând pentru susținerea drepturilor mesei creditorilor la judecătorii de ocol și înaintea Curței de apel. Aceste lucrări conform proiectului, vor trebui a fi îndeplinite de judecătorul de ședință care, în multe cazuri, este chemat prin delegațiuni a conduce și lucrările vreunei judecătorii de ocol și a prezidă unele alegeri comunale.

La lipsa de mai multe zile, fie a judecătorului de ședință, fie a magistratului stagiar, contribuie mult și distanțele la care trebuie a se duce, pentru îndeplinirea lucrărilor cu care sunt însărcinați, mai cu seamă că puține transporturi se pot face pe cale ferată.

În afară de lucrările falimentelor, care sunt și numeroase și cer un timp îndelungat pentru aducerea lor la îndeplinire, mai sunt și lucrările de complect la care magistratul-stagiar nu poate să ia parte și fiind numeroase, iar unele destul de importante, este greu a se duce la un bun sfârșit de un singur magistrat în cazul când judecătorul de ședință ar lipsi din cauza însărcinărilor ce le are dela lege. Nici judecătorul de instrucțiune, nici judecătorul de ocol nu poate răspunde în totdeauna pentru asemenea lucrări. Complectarea tribunalului cu un avocat se poate face numai când este vorba de judecarea unui proces, dar și atunci nu este bine primită de avocați, din care cauză de multeori se caută a face imposibilă o asemenea chemare. În afară de aceasta, chiar în ipoteza că tribunalul se formează cu un avocat, putându-se ivi divergență între judecător și avocat, procesul trebuie să sufere amânare.

Încă o greutate se poate ivi la formarea complectului Curței cu jurați, conform art. 33 din proiect, când s'ar

întâmplă ca judecătorul de ședință să nu se găsească la tribunal, fie prin o împedcare legală de boală, sau lucrare urgentă a unui faliment, care au termene fixate de lege la declararea falimentului. În acest caz nu are cum să se formeze complectul Curței, de oarece judecătorul de instrucțiune nu poate lua parte, întrucât a dat mandat de arestare, ordonanță definitivă de urmărire contra acuzatului.

Luând parte la formarea complectului Curței cu jurați și președintele dela tribunalele cu o singură secțiune, nu rămâne la tribunal decât magistratul-stagiar, care nu are dreptul să lucreze fără delegațiune și judecătorul de instrucțiune, căruia, după cum am arătat mai sus, îi va fi foarte greu a rezolvă, a conduce toate lucrările tribunalului pe timpul cât va ține Curtea cu jurați. La aceasta se mai poate avea în vedere că fie în timpul Curței, fie în afară de acest timp, judecătorul de instrucțiune având a face cercetări în materie criminală, a se transporta la fața locului, urmează că potrivit dispozițiilor art. 15 din proiect să se delege un judecător care să-i țină locul, să conducă lucrările cabinetului până la înapoierea sa. În acest caz nu este niciun judecător care s'ar putea delega.

Mai sunt cazuri când primul procuror este împiedicat a lucra la tribunal, fie din cauză de boală, concediu, fie că se află într-o cercetare în afară de tribunal și este nevoie ca și procurorul să lipsească urmând a însoți pe judecătorul de instrucțiune în cercetările sale. În asemenea împrejurări, potrivit dispozițiilor art. 44 din proiect, impunându-se a se delega un judecător pentru conducerea lucrărilor parchetului, se vede imposibilitatea unei asemenea delegațiuni, întrucât la tribunal, nu este decât un singur judecător, iar delegațiunea urmând a se da atât pentru conducerea lucrărilor parchetului, cât și pentru ale cabinetului de instrucțiune.

Dealtfel, chiar formarea complectului în fiecare zi cu aceiași judecători, cu președintele și judecătorul de ședință, în ipoteza când amândoi acești magistrați s'ar găsi în toate zilele la tribunal, face ca pentru dânsii munca să fie peste măsură de grea, judecătorii au numai a judecă procesele, dar încă să arate modul, motivele judecății lor prin hotărâri și dacă dânsii sunt ținuți în mod zilnic a intra la ședință, nu pot să mai aibă timpul a redacta hotărârile și nici a le revizui, a le reface, chiar în cazul când s'ar putea să fie făcute de magistratul-stagiar.

Pentru a putea magistratul să-și îndeplinească cu conștiinciozitate însărcinările funcțiunii sale, trebuie a i se da timp a-și îmbogăți cunoștințele juridice, a studia lucrările, actele din afacerile judecate pe lângă celelalte lucrări ale tribunalului, care sunt destul de numeroase și unele tot atât de importante ca și procesele, pentru ca în cunoștință de cauză să-și poată da hotărârea sa. La aceasta nu se poate ajunge decât numai dându-se posibilitatea de a se forma două complecte pentru aceiași

zi și aceasta s'ar putea avea, dacă pe lângă că s'ar înființa un post de judecător, s'ar da dreptul și magistratului-stagiari după un an de zile de funcțiune la tribunal, să poată judeca, formă complectul tribunalului, când numărul de doi judecători este cerut de lege.

Dacă la parchetul tribunalelor cu o singură secțiune se dă un prim-procuror, un procuror și un magistrat-stagiari, conform art. 40 din proiect, cu atât mai mare cuvânt se cere ca la tribunal să fie un număr mai mare de doi judecători. Este destul să ne gândim la lucrările îndeplinite azi de judecătorii-supleanți, ca să înțelegem decât ajutor vor fi lipsite tribunalele fără ei; astfel dar la tribunalele cu o singură secțiune este absolută nevoie să fie trei judecători, dintre cari unul să fie numit judecător de instrucțiune, iar doi să rămână la tribunal, pentru a se putea da unuia și însărcinarea conducerei falimentelor.

Art. 17. Desemnarea avocatului care are să complecteze numărul de judecători cerut de lege ar fi bine să se facă de președinte, fără a fi nevoie de prezența ministerului public, de oarece nu în totdeauna, la începutul ședinței, se poate vedea nevoia unei astfel de compuneri a complectului tribunalului și nici nu s'ar putea face decât atunci când vine procesul la rândul lui de judecare și astfel nu se poate avea cu înlesnire un procuror, care să asiste când trebuie să se facă desemnarea avocatului, ceea ce ar aduce întârziere în mersul regulat al judecării proceselor. Garanția că totul s'ar petrece în mod legal este asigurată prin faptul că această desemnare se face în ședință publică față cu părțile, iar hotărârea care s'ar da de un complect format cu călcarea prescripțiilor legale se poate ușor sfârșimă pe căile legale.

Tot pentru a se înlătură o îngreunare în lucrări credem că această desemnare să se menționeze în hotărâre fără să se mai ceară un alt proces-verbal, întrucât putând fi mai multe procese la judecarea cărora să ia parte avocatul, ar urmă să se facă încă o serie de procese-verbale pe lângă actele pe care le cere azi legea.

Art. 46. În vedere că primii procurori dela tribunalele cu o singură secțiune au rang și leafă ca procurorii de secțiune și judecătorii de ședință, pentru o bună administrațiune este bine ca dânsii să aibă față de ceilalți un spor de leafă și un grad mai mare, impunându-se condițiunea de a fi numit după o vechime de doi ani ca procuror, judecător, sau un grad echivalent (art. 99 din proiect).

Art. 51. În acest articol se arată că magistratul-stagiari poate să ia, în lipsa justificată a procurorului, concluziuni înaintea tribunalului fără însă să arate în ce materie, sau dacă poate lua asemenea concluziuni atât în civil cât și în penal. Credem că este bine, pentru a se ridică posibilitatea vreunei discuțiuni, să se facă o asemenea deslușire. De asemenea, în interesul înlesnirii mersului regulat al lucrărilor, este bine ca magistratul-

stagiari să poată autentifica orice fel de acte, chiar când sunt judecători la tribunal, cari, bineînțeles ar putea fi ocupați cu alte lucrări, să fie în ședință, însă tot cu delegațiunea președintelui. Această delegațiune să nu se dea pentru fiecare act de notariat, ci printr'o adresă din zece în zece zile, sau chiar în fiecare zi, cu îndatorirea ca în fiecare act să se facă mențiune de acea adresă de delegațiune, arătându-se numărul și data ei. A se impune să se dea delegațiuni pentru fiecare act de notariat este a împovăra lucrările, a îngreună mersul lor, de oarece președintele și judecătorul aflându-se în ședință, nu s'ar putea face să se dea la timp delegațiunea magistratului-stagiari când s'ar prezentă persoane cu acte pentru autentificare, și astfel d-sa rămâne fără să poată procede la autentificare decât sau la suspendarea ședinței, sau la terminarea ei și prin aceasta justițiabilii ar suferi.

Art. 62. În ce privește instituția inspectorilor prevăzuți în acest articol, tribunalul, în parte, crede că întrucât este vorba de un control ce autoritatea superioară îl socotește necesar a fi exercitat, nu intră în căderea sa a se pronunța asupra înființării lui. Noi președintele, în vedere că președinții Curților cu jurați, cu ocaziunea funcționării acelor Curți, inspectează lucrările tribunalelor, constată modul cum magistrații și funcționarii judecătorești aplică legile și și îndeplinesc îndatoririle profesionale, semnaleză greutățile ce se întâmpină în aplicarea legilor; că, un drept de priveghere au și primii președinți și procurorii generali ai Curților de apel prin art. 170 din proiect; că, hotărârile tribunalului au controlul Curților de apel cari au dreptul a examina afacerile în fond și al Inaltei Curți de casațiune, astfel că cele date în contra principiilor de drept, în contra evidenței faptelor și cu călcarea de lege sunt și pot fi sfârșimate pe căile de reformare acordate de lege părții nemulțumite, credem că rolul inspectorilor pentru tribunale este redus și înființarea lor ar putea să nu aibă loc.

Art. 67. În vedere că în acest articol 67 sau altul nu se arată normele după care ar să se conducă consiliul superior pentru ași da părerea asupra înaintării magistraților, credem că ar fi bine să se prevadă criteriul după care un magistrat va putea fi înaintat și că cel mai bun sistem ar fi acela al înaintării la vechime. În lipsă de un sistem care ar putea să asigure selecțiunea după merit, credem că legiuitorul ar putea să se oprească la acela al înaintării la vechime, care întâmpină cele mai puține critice, sau la un sistem mixt, adică înaintarea la vechime și la alegere.

(Finitul în numărul viitor).

I. DIMANCEA

GRIGORE V. MANIU. — Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț Român, Volumul III, coprinzând legile privitoare la persoana comerciantului și noțiuni relative la fondul comercial. — Tipogr. Gutenberg, Joseph Göbl, București, 1908.
Preț 12 lei.